

Předmluva.

Jest to bez odporu požadavek spravedlnosti, žádá-li národ, aby mu společenský jeho řád poskytoval možnost, přirozeně a mravně vyvinuté potřeby ukájeti a potřebné k tomu míry majetku nabývatí. Řád společenský, jenž by možností této nezabezpečoval a dle jehož osnovy některá třída společenská k nemajetnosti byla by odsouzena, protivil by se zákonu sebezachování, jenž jest prvotním zákonem veškerého tvorstva, odpíral by zákonu osobního vývoje, jenž jest základním zákonem mravnosti a pozbyl by tím oprávněnosti k dalšímu trvání.

To jest obecný náhled socialistů; to jest též všeobecné přesvědčení jejich odpůrců. Jen v tom se různí oba tábory, že socialisté tuto možnost nynějšímu, na platnosti práva vlastnického spočívajícímu řádu společenskému upírají, o něm, »že jest hoden, by byl zbořen,« vyhlašujíce, kdežto odpůrcové jejich sílu a působilosť mu přičítají, aby sám ze sebe zhojil hnisající ránu. zasaženou společností lidské ostrím protivy mezi prací a

kapitálem, aniž by třeba bylo, odstraniti ústav práva vlastnického, který považují za nezbytný základ všelikého řádu společenského.

Toho náhledu jest též spisovatel přítomné knihy. Zasadiv se sám za zdarné rozluštění otázky společenské slovem i skutkem, měl hojnou příležitost k pozorování a skoumání snah a úspěchů jednotlivých tříd národa, o opravu dosavadního řádu společenského se zasazujících. Vlastní tato zkušenost stala se mu hlavním zdrojem názorů, které odvážil se v tomto spisu složit ve prospěch té třídy národa, která prostředků k důstojnému žiti lidskému posud postrádá, jsa přesvědčen, že otázku společenskou nikoliv již za našich dnů a tím méně slabými silami, jakými sám vládne, rozlušiti lze. Avšak již tím by účelu svého dosáhnul, dá-li mu přísná kritika vědy svědectví, že ke knize poznání aspoň jedním listem přispěl.

V Moravské Ostravě, 1. srpna 1882.

F. L. Chleborad.